

'Soms vraag ik me af: doe ik het allemaal wel goed?'

Janneke Brinkman-Salentijn is al 36 jaar getrouwd met oud-minister Elco Brinkman. Ooit was ze lerares biologie, maar al heel lang beoefent ze het botanisch tekenen; haar zelf-ontworpen servies is legendarisch. We spraken haar in Leiden waar ze met haar man een monumentaal pand bewoont. "Met Elco zou ik ook gelukkig zijn in een hutje op de hei."

Stralend en gesoigneerd opent ze de zware deur van het negentiende-eeuwse stadshuis in Leiden. Van binnen en van buiten is het monumentale pand net een schilderij. Met een klassieke tuin en een stijlvol interieur vol warme tinten en prachtige meubels zou het niet misstaan in een chic woonblad. De open haard brandt en Janneke serveert thee in haar Janneke Brinkman-servies, een van de populairste artikelen uit het Blokker-assortiment. "Ja, als je je eigen kopjes hebt, moet je er ook uit

drinken," lacht ze. Hoewel het haar niet is aan te zien, vertelt ze een beetje moe te zijn. Het is een drukke tijd; ze heeft er net vijf dagen verhuizen opzitten, omdat haar ouders, beiden 88, naar een serviceflat zijn vertrokken. Dat was dus van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat met haar zusje spullen uitzoeken, inpakken en vervolgens weer uitladen. "En gisteren hadden we veertig man over de vloer, nog ter ere van mijn expositie in Stedelijk Museum De Lakenhal in Leiden."

'Het is een droom die uitkomt: mijn tekeningen in dat prachtige Leidse museum'

'In Nederland wordt het misschien niet zo gewaardeerd, maar in Engeland is het een hele cultuur met cursussen, tijdschriften en *galleries*'

Janneke Brinkman in haar atelier. Hiernaast: de vitrinekast met haar ontwerpen.

botanische kunst

Wel een enorme eer, je eigen tentoonstelling... "Ja, geweldig hè, het is echt een droom die uitkomt. Ik beschouw het als een hoogtepunt dat mijn botanische tekeningen in dat prachtige, zeventiende-eeuwse museum mogen hangen. Toen Elco en ik er een tijd geleden waren om de Rembrandt-tentoonstelling te bezichtigen, kwamen we de – inmiddels voormalig – directeur tegen. Zij kwam met het idee mijn werk ten toon te stellen in 2007, het driehonderdste geboortjaar van de Zweedse geleerde Linnaeus. Hij was het die voor het eerst de classificatie van de planten- en dierenwereld heeft bedacht. Omdat hierdoor de precieze kenmerken van planten belangrijker werden, ging men die steeds beter en nauwkeuriger tekenen. Indirect heeft hij het botanisch tekenen dus een belangrijke impuls gegeven. Ik hoop dat deze tentoonstelling ook een beetje meehelpt om de belangstelling voor de botanische kunst te vergroten. In Nederland wordt het misschien niet zo gewaardeerd, maar in Engeland is het een hele cultuur met cursussen, boeken, tijdschriften, prijzen en *galleries for botanical art*. Het wordt daar ook gezien als een soort meditatie, omdat je heel geconcentreerd bezig bent op de vierkante centimeter."

Is het voor jou ook een vorm van mediteren? "O ja, zeker! Ik voel me helemaal gelukkig als ik in mijn atelier zit met prachtig noorder licht, mooie muziek aan, een kop koffie binnen handbereik en bloemen voor mijn neus. Die kleurenpracht, die vormenrijkdom... Alle onrust om me heen verdwijnt op zo'n moment."

Je ontspant dus in je werk? "Ja, en ik vind het fijn dat alles erin samenkomt. Mijn studie biologie wordt gebruikt, ik kan er mijn gevoel voor kleur en vorm en de wisseling van de seizoenen in kwijt, mijn hele passie komt tot leven. Ik ben zo dankbaar dat ik iets mag doen wat bij me past, wat ik fijn vind en waar

ook nog wat mee gedaan wordt. Als mensen me bijvoorbeeld vertellen dat ze mijn kopjes in huis hebben, dan geeft dat echt voldoening; ik zit niet voor piet snot te werken."

Er is net een boek van je uit, *Passie & Palet, over onder meer je jeugd, je gezinsleven en natuurlijk je werk*. Voor een bekende Nederlander is het vrij openhartig. "Ik heb me ook wel afgevraagd of ik niet te veel over mijn privé-leven vertel, maar aan de andere kant: als je een boek over jezelf schrijft, is het flauw om niks te zeggen. Dan moet je je ook kwetsbaar opstellen, vind ik. Daarnaast vertel ik over het huis, de tuin, mijn vak en wat me beweegt en inspireert uit de wetenschap & kunst. Ook staan er recepten in, want ik ben dol op koken. En ik vertel bijvoorbeeld over Constance Spry, die aan de basis van de bloemschikunst stond."

Een tentoonstelling, een boek, al jaren iedere maand een column en je werk vereeuwigd op agenda's, serviezen en dekbedhoezen. Blijft er nog wat te wensen over? "Ik hoop dat het met alle kinderen en kleinkinderen goed mag gaan, dat ze gelukkig zijn én blijven en het is mijn doel steeds beter te worden in mijn vak. Twee keer per jaar volg ik intensieve cursussen botanisch schilderen in Engeland, maar die worden ook in Amerika en Australië gegeven dus daar zou ik ook nog wel eens naartoe willen. En misschien komt er ooit nog een boek."

Maar je gezin is wel het belangrijkste... "Jazeker. Nou, Elco is het allerbelangrijkste. En natuurlijk ons gezin."

spannend leven

Elco en jij zijn veertig jaar samen, waarvan 36 jaar getrouwd. Wat is jullie geheim? "Wij zijn heel anders: ik ben meer visueel ingesteld en emotioneel, hij is verstandelijker, toekomstgericht, snel, van de grote lijnen. Dat vult elkaar aan. En verder is hij gewoon een leuke man, een lot uit de loterij."

Hoe de passie voor het palet ontstond

Janneke: "Tijdens mijn studie biologie moesten we alles wat op de snijtafel belandde – van planten en fossielen tot een opgeprikte kikker of het vatenstelsel van een duif – heel precies natekenen. Ik vond het fijn daar mooie stillevens van te maken, hoewel het daar natuurlijk helemaal niet om ging, haha. Na mijn studie ben ik biologie-docente geworden. Toen ik in verwachting was van ons tweede kind ben ik gestopt met lesgeven maar wilde ik wel fets blijven doen, dus ben ik schildercursussen gaan volgen: stillevens, naakten, portretten, maar de aquarellen met bloemen, die fascinerden me toch wel het meest. Dat waterige en die prachtige kleuren van het aquarel, dat briliante vermiljoen rood en dat heldere ultramarijn... geweldig! Op een gegeven moment vroeg iemand me mijn werk eens te exposeren. Doodeng vond ik het en soms denk ik nog wel eens: dat had ik nooit moeten doen! Achteraf gezien vind ik zelf dat mijn werk toen nog niet goed genoeg was. Ik wist ook niet dat ik zoveel publiciteit over me heen zou krijgen. Als ministersvrouw kreeg ik met behoorlijk wat vooroordelen te maken, want het kon toch niet waar zijn dat 'de vrouw van' kon schilderen! Maar die expositie zou me ook veel goeds brengen, want er liep een uitgever rond die me vroeg een agenda te illustreren. Elco zei nog: 'Je bent gek, ga toch gewoon weer lesgeven!' Maar ik vond het wel spannend. Zo is het balletje gaan rollen. Weer wat later werd ik gevraagd iedere maand een column te schrijven voor Margriet, wat ik nu al bijna vijftien jaar doe, en langzaam aan werd mijn werk steeds bekender en bleven er telkens nieuwe, uitdagende dingen op mijn pad komen."

'Elco is een leuke man, een lot uit de loterij. Ik heb echt met hem geboft. Hij is stabiel, soepel en heel sociaal'

Ik heb echt met hem geboft. Hij is stabiel, soepel en heel sociaal. Je hebt soms mensen die op bijeenkomsten of recepties meteen naar belangrijke personen toe hollen of terwijl ze met je staan te praten al staan rond te kijken wie er nog meer zijn, maar zo is Elco helemaal niet; die vindt het leuk om met iedereen te praten. Ach, en dat je het goed met elkaar zult krijgen, dat weet je natuurlijk niet van tevoren. Dat is geluk. Ik was ook niet meteen verliefd, hoor. Toen ik voor het eerst met hem uitging, we gingen naar een lustrum, had hij een pak van zijn vader aan. Het zag er niet uit! Maar ik vond hem wel direct geestig en spiritueel. Het leven is spannend met hem. De wereld van politiek en stenen is zo totaal anders dan die van de bloemen en planten. Daardoor hebben we elkaar veel te vertellen en wordt het nooit saai. Ik heb ook bewondering en respect voor hem. Hij werkt hard, is voorzitter van het Rode Kruis, doet veel vrijwilligerswerk. En hij is op zijn beurt ook trots op mij, wat ik hartverwarmend vind."

Zien jullie elkaar nog wel, met zulke volle agenda's? "Nou, hij is inderdaad wel veel weg, omdat hij van werken houdt en lastig nee kan zeggen. Maar dat ben ik natuurlijk al veertig jaar lang gewend, en ik ben zelf ook altijd bezig. Ik schilder iedere dag zeker tot een uur of acht 's avonds. Maar zo tegen negen, tien uur en in de weekenden en de vakanties, dan is het tijd voor ons. En tussendoor, bijvoorbeeld tijdens het tandenpoetsen, nemen we de dag door. De momenten dat we samen zijn, zijn heel intens. Ik denk ook dat je, als je heel veel met elkaar hebt meegemaakt, een sterke band opbouwt en je relatie zich verdiept. We kunnen op zoveel gebeurtenissen, hoogte- en dieptepunten, terugblikken. We hebben samen kinderen gekregen. De heftige tijd dat hij minister was. Elco had een afwisselend departement, Welzijn,

Volksgezondheid en Cultuur, waardoor we overal kwamen: in bejaardenhuizen, bijvoorbeeld, maar we woonden ook prachtige concerten bij en we hebben mooie buitenlandse reizen gemaakt. Maar bij tijd en wijle is hij ook tot de grond toe afgebrand, wat echt niet altijd makkelijk was. Al met al was het een bijzondere en boeiende tijd."

ingrijpende ziekte

Voor velen zal jullie leven eruitzien als een sprookje: beiden talent- en succesvol, een leuk gezin, een prachtig huis. Het perfecte plaatje. Ben je je ervan bewust dat je het heel erg hebt getroffen? "Het lijkt inderdaad mooi en prachtig, maar dat is de buitenkant. Het is echt niet alleen maar goud dat er blinkt, ook wij hebben onze verdrietige dingen meegemaakt. Dit jaar hebben we bijvoorbeeld onze kleindochter Berenice verloren. Onze schoondochter was in verwachting van een gezonde tweeling, een jongen en een meisje. Alles ging goed gedurende de zwangerschap en het laatste waar ze zich zorgen over maakte was de bevalling. Het eerste kindje, Thomas, werd gezond geboren – een prachtig jongetje, lang en met grote ogen. Maar zijn zusje is een paar dagen na de bevalling overleden. Zo schrijnend. We hebben haar in kleine kring begraven, maar we zullen haar nooit vergeten en ze leeft voor altijd in ons hart. Ook Elco's ziekte was heel ingrijpend; tot twee keer toe heeft hij non-Hodgkin overwonnen. Toen hij beter was, heeft hij iedereen die had meegemaakt een brief gestuurd met daarin de volgende zin: 'Uit de vaak openhartige reacties bleek hoezeer ook in het leven van anderen de straat niet altijd aan de zonzijde kan worden doorlopen'. En zo is het natuurlijk ook; bijna iedereen vindt narigheid op zijn pad, of je nou in een klein of een groot huis woont. En ik heb het wel eens eerder gezegd, maar ik meen het oprecht: met Elco zou ik ook gelukkig zijn in een hutje op de hei."

De klassieke voortuin.

Janneke is geconcentreerd bezig.

Huize Botania, het monumentale pand van het echtpaar Brinkman.

Cristine, Eduard en Henriëtte, de drie kinderen van Elco en Janneke.

'Het is echt niet alleen goud dat er blinkt, ook wij hebben verdrietige dingen meegemaakt. Dit jaar hebben we onze kleindochter Berenice verloren'

Zijn ziekte heeft er destijds ontzettend bij jullie in gehakt... "Het was heel zwaar en heel emotioneel, ja. De eerste keer, in 1999, is hij bestraald en heeft hij chemotherapie gehad. Ik had nooit verwacht dat de kanker terug zou komen, maar dat gebeurde dus wel. We waren er gelukkig snel bij en hij had geen uitzaaiingen. Inmiddels zijn we vijf jaar verder en hoeft Elco nog maar één keer per jaar gecontroleerd te worden."

Ik las ergens dat het ook een heel waardevolle tijd is geweest... "Ja, omdat je emoties zo versterkt worden. Tijdens zijn ziekte hadden we elkaar zo nodig en konden we echt wat voor elkaar betekenen. Dat gaf een goed gevoel. Dat je samen die ziekte hebt doorgemaakt en er goed doorheen bent gekomen, zorgt ervoor dat je je realiseert dat niet alles vanzelfsprekend is, dat het allemaal eindig is. En als je dan door mag gaan, geeft dat het leven extra glans. We rea-

liseerden ons eens te meer dat je tijd hier kostbaar is en dat je die dus goed moet besteden. Misschien dat we daarom ook zo hard werken... Hoewel ik wel eens vind dat we wat meer zouden mogen gaan genieten nu. Altijd maar doorgaan tot 's avonds laat en zelfs in de weekenden, dat hou je ook geen jaren vol. Weet je, heftige gebeurtenissen zetten de dingen in perspectief. Als je naar een begrafenis gaat, hoe vervelend dat ook is, word je ook met je eigen sterfelijkheid geconfronteerd. Iedereen praat dan over het leven van degene die is gestorven en je weet: dat gaan ze ook een keer over mij doen. En wat wil ik dan dat er te zeggen valt? Op zulke momenten vraag ik me af: doe ik het allemaal goed? Ben ik zinvol bezig? Beteken ik iets voor een ander? Denk ik niet alleen aan mezelf? En altijd besef ik dan weer dat de liefde, in alle opzichten, uiteindelijk toch het belangrijkste is."

Janneke Brinkman-Salentijn wordt in 1948 geboren in Meppel. Ze studeert biologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en ontmoet Elco tijdens haar studententijd. In 1971 trouwen ze, beiden 23 jaar oud. Ze krijgen drie kinderen: Eduard (33), Cristine (31) en Henriëtte (25). Inmiddels zijn Janneke en Elco de trotse opa en oma van kleinzonen David en Thomas, de kinderen van Eduard en zijn vrouw Paula.

Catherine mag tien exemplaren van dit prachtige boek weggeven. Geïnteresseerden kunnen mailen naar janneke@catherinemagazine.nl

Titel: Passie & Palet, de bloemrijke wereld van Janneke Brinkman-Salentijn. **Door:** Janneke Brinkman en Karin Evers (tekst). **Uitgeverij:** Terra. **Prijs:** € 29,95.

De tentoonstelling 'Botanische tekeningen van Janneke Brinkman' is tot en met 20 mei te zien in Stedelijke Museum De Lakenhal, Oude Singel 28-32 in Leiden.

